

Pigion Penallta

Cyfrol 5

Mawrth 2020

Cylchlythyr tymhorol am y bywyd gwyllt ym Mharc Penallta

Efallai nad oedd llawer o eira'r gaeaf hwn, ond roedd bendant lawer o law!

Er roedd yn wlyb mae wedi bod yn aeaf cymharol fwyn ar y cyfan ac mae hyn wedi'i adlewyrchu yn nifer yr adar a welsom yn ymweld â'n gorsaf fwydo yn y ganolfan addysg. Mae'r tywydd mwyn a blwyddyn dda ar gyfer cynhyrchu hadau wedi golygu bod nifer o rywogaethau wedi gallu dod o hyd i lawer o fwyd naturiol yn y cefn gwlad o amgylch a doedd dim angen yr hadau blodau haul ychwanegol y gwnaethon ni eu gwasgaru ar eu cyfer. Mae ymwelwyr y gaeaf fel pilaod gwyrdd a llinosiaid pengoch wedi bod yn amlwg yn eu habsenoldeb. Er gwaethaf hynny, mae nifer o'r rhywogaethau preswyl wedi bod yn ein diddanu. Ein hymwelwyr o fri oedd cochion y berllan. Maen nhw'n adar cyfrinachgar fel arfer, gan gadw at y perthi a choetiroedd, ond maen nhw wedi dod yn eithaf hyderus ac yn aml yn ymweld am 5 munud ac yn hel yr adar eraill ymaith!

Ffwng cwpan robin

Er gall mis Chwefror fod yn un o fisoedd mwyaf llwm y flwyddyn, mae dal ychydig o dlysau i'w gweld os ydych chi'n edrych yn ofalus. Gellir dod o hyd i ffwng cwpan robin goch ymhlith sbwriel y dail. Maen nhw'n blaguro o frigau sy'n pydru, gan ddod a fflach o liw i ddiwrnod tywyllaf y gaeaf.

Mae nawr yn amser gwych i edrych yn ofalus ar un o'n rhywogaethau o goed mwyaf cyffredin, y Goeden Gyll. Rydyn ni i gyd yn gyfarwydd â'r cynffonnau 'wryn bach' gwyrdd gwelw, sef blodau gwrywaidd y Goeden Gyll ond ychydig o bobl sy'n cymryd yr amser i weld y blodyn bach coch benywaidd sy'n tyfu o frig blaguryn newydd. Mae'r Goeden Gyll yn dibynnu ar y gwynt i ysgwyd y paill yn rhydd o'r cynffonnau wryn bach gwrywaidd a'u trosglwyddo i flodau benywaidd coeden arall. Cadwch lygad allan ar ddiwrnodau braf yn ystod y gwanwyn ac efallai y byddwch chi'n gweld paill

Blodyn cyll benywaidd

---

melyn yn lluwchio i ffwrdd ar yr awel. Unwaith bod blodyn benywaidd wedi'i beillio, fe fydd yn dechrau datblygu i fod yn gneuen i'w thynnu yn yr hydref.

Mae'n hawdd anghofio pa mor gytwys yw'r byd naturiol a sut mae newidiadau bach yn gallu arwain at ganlyniadau mawr. Roedd hyn yn amlwg ychydig ar ôl y Nadolig pan welsom achos o facteria sylffwr porffor yn un o byllau'r parc. Mae hyn yn facteria sy'n bresennol yn naturiol ac yn lluosogi mewn amgylcheddau sydd llawn maeth ac sydd â lefelau isel o ocsigen. Er nad yw'n peri unrhyw broblemau tymor hir i'r bywyd gwyllt, mae'n edrych yn hyll a gall arogl fel wyau sydd wedi pydru. Diolch byth na all oroesi mewn amodau mwy ocsigenedig ac mae'n ymddangos ei fod yn lleihau wrth i ni wella llif y dŵr trwy'r pwll. Mae ymyl arian i bob cwmwl porffor! Wrth dreulio amser o amgylch y pwll yn casglu samplau o'r dŵr a glanhau nant y gilfach, daethom o hyd i un o'r preswylwyr mwyaf anodd ei ddal - y rhegen ddŵr. Mae'r aderyn rhydiol brown a llwyd hwn yn mwynhau cuddio yng ngwelyau cyrs ac yn anaml iawn y gwelir ef er bod ei alwad, sy'n swnio ychydig fel mochyn yn gwichian, yn eithaf unigryw!

Mae cydbwysedd naturiol coetiroedd y Deyrnas Unedig hefyd mewn cythrwfl ar hyn o bryd gan fod llawer o glefydon coed yn lledaenu ledled y wlad. Mae *Phytophthora ramorum*, sy'n ymosod ar goed llarwydd, wedi lladd planhigfeydd ledled y wlad. O ganlyniad, mae nifer o goedwigoedd llarwydd, yn enwedig ar draws De Cymru, yn cael eu torri i lawr ac mae rhywogaethau sydd ddim yn cael eu heffeithio gan yr afiechyd yn cael eu hailblannu. Dros y blynyddoedd i ddod, byddwn yn ceisio lleihau'r nifer o goed llarwydd sydd yma ym Mhenallta ac rydyn ni wedi bod yn ffodus iawn i sicrhau cyllid i ddechrau hyn dros y mis nesaf. Bydd pren a gynhyrchir gan y torri coed cyntaf hwn yn cael ei ddefnyddio ar gyfer nifer o gynlluniau adeiladu lleol ac yna bydd ailblannu yn digwydd yn yr ardal gyda rhywogaethau llydanddail cymysg.

Llusern Teigr Awr Ddaear gan Ben Sands

Mae'r gwanwyn bron yma ac wrth i'r dyddiau fynd yn hirach a'r tymheredd godi, gwnewch y mwyaf o'r amser gwych hwn o'r flwyddyn. Cadwch lygad allan ar gyfer ein dathliad Awr Ddaear ar ddiwedd mis Mawrth ac ymuno â ni am noswaith o gelf, storïau a llusernau... a chadw llygad allan ar gyfer y teigr!

Penalta Yafflings

Volume 5

March 2020

A seasonal newsletter about the wildlife at Parc Penallta

We might not have had much sign of snow this winter but we have definitely had a lot of rain!

Despite being wet it has been a relatively mild winter for the most part and this has been reflected in the numbers of birds we have seen visiting our feeding station at the education centre. The mild weather, coupled with a good year for seed production has meant that many species have been able to find plenty of natural food out in the surrounding countryside and haven't needed the extra boost provided by the sunflower hearts that we put out for them. Winter visitors such as siskin and redpoll have been conspicuous by their absence, but despite this many of the common resident species have been keeping us entertained. Our star visitors have been the bullfinches, a normally secretive bird of hedgerows and woodland, they have become quite confident and often visit for 5 minutes at a time chasing all the other birds away!

Although February can be one of the starkest months of the year there are still a few little jewels to spot if you look closely. Scarlet elf cap fungi can be found amongst the leaf litter, sprouting from old decaying twigs and bringing a splash of colour to even the darkest winter's day.

Now is also a great time to take a close look at one of our commonest tree species, the hazel. We are all familiar with the pale green 'lambs' tail' catkins which are the male flowers of the hazel but few people take the time to spot the tiny red female flower growing from the tip of a new bud. Hazel relies on the wind to shake the pollen loose

Female hazel flowers

---

from the male catkins and transport it to the female flowers of another tree. Watch out on bright days in spring and you may see the yellow pollen drifting away on the breeze. Once a female flower has been pollinated it will begin to develop into a nut ready for picking in the autumn.

We can easily forget how finely balanced the natural world is and how slight changes can have big consequences. This was clearly evident just after Christmas when we saw an outbreak of Purple Sulphur Bacteria (PSB) in one of the parks ponds. This is a naturally occurring bacteria that thrives in nutrient rich, low oxygen environments. Although it poses no long-term problems for the wildlife, it looks unsightly and can smell like rotten eggs. Thankfully it cannot survive in more oxygenated conditions and appears to be decreasing as we improve the flow of water through the pond. But every (purple) cloud has a silver lining! While spending time around the pond collecting water samples and clearing out the inlet stream, we encountered one of Penallta's most elusive residents – the water rail. This brown and grey wading bird loves hiding in reedbeds and is very rarely seen though its call, a bit like a squealing pig, is quite distinctive!

The natural balance of the UK's woodlands is also in turmoil at the moment as a number of tree diseases spread across the country. *Phytophthora ramorum* which attacks larch trees has decimated forestry plantations across the nation. Consequently, many larch woods, particularly across south wales are being felled and replanted with other species not susceptible to the disease. Over the coming years we will be looking to reduce the amount of larch here at Penallta and we have been fortunate enough to secure funding to start this over the next month. Timber generated by this first wave of felling will be used in a number of local building projects and the area will then be replanted with mixed broadleaf species.

Earth Hour Tiger lantern by Ben Sands

Spring is almost with us and as the days lengthen and the temperature rises make the most of this fantastic time of year. Watch out too for our Earth Hour celebration at the end of March and join us for an evening of art, stories and lanterns ..... and watch out for the tiger!